

Stațiunile ortodoxismului românesc.

de Dr. Ștefan Ciorolanu,
protoiereu.

Loviturile tot mai dese pe cari le primise biserica împreună cu preoțimea noastră, vor să ne trezească la realitate și la luarea de măsuri bune care să ne ducă la scopul de a conforma lumea cu Hristos. Instinctiv trebuie să simțim că lipsește ceva nu accesoric, ci esențial în biserica noastră, și acest ceva este legătura dragostei vii între membrii ai aceleiași biserici.

Cetiți rogu-vă capitolele din urmă ale epistolelor din T. N. Comunicația tehnică era ceva rudimentar și împreună cu mil și mil de primedii și totuși cât de caldă, cât de sinceră, cât de frățească și cât de deasă era comunicația între frații creștini.

Să cităm numai puțin, lăsând osteneala fraților creștini de a ceti ei singuri în Sf. Scriptură și retele cari ne dau o dovadă despre iubirea creștinească între frați:

„Vă recomand pe Fibi, sora noastră diaconasă a bisericii din Chenree, ca s'o primiți în Domnul, cum se cuvine sfinților, și să o ajutați în tot lucrul ori în ce ar avea trebuință dela voi, căci ea a fost ajutoare multora și chiar mie. Salutați pe Priskila și Akila, conducătorii mei cu Hristos Isus. Carl pentru viața mea și-au spus pe a lor, cărora nu numai eu mulțumesc ci și toate bisericile din Gintî. Salutați și biserica din casa lor”. (Romani c. 16 v. 1—5). Sau ce altă dovadă mai luminoasă vrem despre iubirea creștină decât iarăși cuvintele apostolului Pavel către Corinteni:

„Iar despre mila mea pentru sfinți faceți și voi așa precum am ordonat bisericilor Galatiei. În ziua dintâia a săptămânei, fiecare din voi să pună de o parte strângând după cum

ar prospera ca nu venind eu să se facă strângerea atunci” (I. Corinteni c. 16 v. 1—2).

Nu e locul aici ca să arătăm cum se ajutau sufletește și bănește creștinii în veacurile persecuțiilor și mai târziu, pentru că mintea noastră se întoarce bucuros la îndreptarea lucrurilor de azi.

Nu ne gândim în primul rând ce legături de dragoste creștinească dăinuiesc între satele creștine românești de azi, dar ne întrebăm ce legături strânse creștinești există azi baremi între creștinii cari viețuiesc în centrele mari bisericesti. Ce legături de viață creștinească există azi între Românii ortodocși din Arad, Oradea Mare, Cluj, Sibiu și Caransebeș? Când se văd, când se ajută cu vorba baremi acești creștini? Ei trăiesc fiecare aparte cu grijiile și necazurile lor, deși firesc și creștinesc ar fi, ca ei să formeze acelaș trup și suflet. Ce minuni de ajutor reciproc ar putea săvârși acești creștini, dacă ar fi o vizibilă și simțită legătură creștinească între ei.

Cum ar trebui vrând nevrând să-i imiteze miile de sate creștine și cum ne-am preface într'un popor creștin cu o puternică solidaritate și cum am speria de ușor dușmanii cari azi ne lovesc după bunul plac, pentru că lipsește legătura dragostei creștinești între membrii ai aceleiași biserici. Și pentru că oricine ridică la suprafață o chestiune de reînnoire și împuternicire a vieții creștinești, este dator să deie și o soluție pe cât se poate, necostisitoare și realizabilă în acelaș timp dăm ce putem. Dacă progresul economic, comercial și industrial se silește să așeze lângă fiecare oraș și sat o stație

de cale ferată de unde poți călători ușor și fără grije, socotim că a sosit timpul, ca și duhul creștin să-și aibe stația sa de îndrumare în fiecare oraș și sat ortodox creștin. Nu se cere mai mult decât o odaie și în fiecare zi un membru din numeroasele societăți ortodoxe pe cari le avem care să spună un simplu cuvânt de dragoste creștină și de îndrumare călătorului care vine din alte părți și nu are nici un cunoscut bun. *Ce mângâiere și ce ușurare ar fi pentru fiecare ortodox, dacă ar ști că nu poate fi strein în nici unul dintre orașele și satele ortodoxe, pentru că ori unde s'ar duce ar afla stația ortodoxă creștină.* La început aceasta stație ar fi simplă, dar Dumnezeu se va îngriji ca ea cu timpul să crească, când marea masă ortodoxă ar vedea, că are un loc unde se poate îndrepta cu toată dragostea și încrederea. De aici ar putea pleca firicelele subțiri ale înfrățirii ortodoxe, care cu timpul apoi s'ar îngroșa tot mai mult. Lumea ar găsi în concret undeva — adevărat în cadre foarte modeste — duhul și frăția ortodoxă. Dacă admitem, că cei mai aleși oameni ai lumii au pornit la drum în condiții extrem de modeste și prin muncă și frământări grele au ajuns acolo unde au ajuns mai târziu, trebuie să recunoaștem și adevărul, că aidoma și instituțiile creștinești au parcurs întotdeauna un drum greu până ce au isbutit să strălucească cum strălucesc azi.

Legătura intimă, legătura de dragoste adevărată creștină între membrii bisericii creștine, a format forța cea mai mare și mai de admirat a ei de care s'a sfărâmat capetele tuturor bălaurilor. Stațiunile Duhului ortodox creștin în fiecare localitate ramânească ar servi baremi în a suta parte dragostea și ajutorarea reciprocă a creștinilor și ar croi legătura sufletească atât de necesară pe care o visăm așa de bucuroși.

Răsplata noastră

de Protopop Șt. Bogdan.

Frumoase cuvinte a spus d. Gh. Mugur la radio în seara zilei de duminică 3 Febr. a. c., când a subliniat discursul regal ținut din prilejul investirii I. P. Sf. Sale Nicodem al Moldovei. Cuvinte înțelepte au fost acestea, cuvinte calde, vibrând de sinceritate. Din locul în care s'au rostit și mai ales în împrejurarea în care au fost spuse, ele sunt mai mult decât rezultatul gândirii unui om. Sunt ecoul crâncenului

sbucium sufletesc al omenirii din prima treime a veacului al douăzecilea. A omenirii, care cu alăta jertfă a ajuns să creieze — în măsura în care i-s'a dat să poată aceasta — frumosul bunul și dreptul, pe cari n'ar voi să le știe trecătoare. A omenirii, care a ajuns să prețuiască *viața* și care nu mai vrea să moară, ci să trăiască în veci.

Cuvintele, pe cari cel ce scrie aci le-a ascultat cu nespuse plăcere, sunt în acelaș timp o mărturisire și un apel. Mărturisirea omului, care după ce a încercat totul, sau aproape totul ce putea, pentru adevăr, pentru dreptate și fericire, a ajuns să vadă, că „fără de El” fără de Iisus Mântuitorul „nu poate face nimic.” Și înțelegând aceasta, apelează la acei, pe cari îi știe în permanent contact cu El, ca să-i mijlocească o apropiere, o cunoștință a Celui, „prin care toate s'au făcut” și se fac. Apelează cu febrilitate la noi preoții, ca să-l conducem cât mai degrabă la Acela, care s'a mărturisit a fi „apa cea vie ce s'a coborât din ceriu.” Pentru că îi este sete, nespuse de sete, ca și omului ce a beut cantități mari de beuturi otrăvitoare; îi este „sete de dreptate”, sete de ideal; îi este sete de spiritualitate, de viață — netrecătoare. Și acestea toate numai Hristos Domnul i-le poate da. Iar la El, omul crede că ajunge mai curând și mai sigur prin mijlocirea preotului.

O, ce rol frumos de intermediar este acesta! Și ce bine este răsplătit. Nu numai „la ceriuri”, cum s'ar crede, ci și în viața de acum. Să vedeți numai:

Omul când este căzut într'o prăpastie, e pe când cale să se înecă, când — în fine — este în primejdie de moarte, e în stare să promită orice aceluia ce-i mijlocește salvarea. Și nu numai promite, ci și dă.

În primejdie mare, primejdie de moarte sunt oamenii de azi, când strigă cătră noi să le ajutăm să scape din valurile desnădejdiei. Ne vor da pentru aceasta orice vom cere. Întrebarea este: ce vom cere?

Ce să pretindem noi dela oamenii de azi pentru truda noastră, pentru sbuciumul nostru, pentru jertfa noastră de fiecare zi? Ce vom cere dela ei, pentru ca să fie în stare să ne dea și pe de altă parte să fie în raport cu serviciul ce li-l facem? Ce plată să luăm, pentru a nu ni-se spune lacomi și ca să nu facem să se renunțe iarăși la serviciile noastre? Să zicem, că moneda cu care ni-se poate plăti este de două feluri: respect și iubire. Pe care o vom pretinde?

Am putea, — citând cuvintele „nu este sluga mai mare decât domnul său“ și pomenind pe scurt felul în care Hristos Domnul a petrecut în mijlocul omenirii, îndemnând-o și învățând-o spre tot lucrul bun, — să dăm în câteva propozițiuni răspuns nimerit acestei întrebări. Socotim însă, că dacă pentru a face să fie înțeles un gând, o idee, — este potrivit să arăți *cum este bine*, este în acelaș timp și pentru acelaș scop nimerit să demonstrezi și *cum nu este bine*. Vom încerca aceasta acuma.

A fost o vreme, o spun dușmanii noștri (M. Bakunin) când biserica, recte preoțimea avea foarte mare influință în lume. Numai preoțimea vorbea, numai ea sciea, numai ea învăța; singură preoțimea putea să cugete și să-și manifesteze cugetul. Câtă vreme acest — să-i zicem — monopol al cugetării, al vorbirii și al scrisului se sprijinea pe testamentul iubirii, lăsat de Mântuitorul învățăceilor săi, lumea cu oamenii din ea n'au avut motiv să fie nemulțumiți. Ba ce e mai mult, când cei ce stăpâneau popoarele încercau să zăgăzuiască acest monopol, își auzeau cuvinte ca acestea: „mai bine să se întunece soarele, decât să tacă gura lui Ioan“ (Ioan Gură de Aur).

Unii reprezentanți ai bisericii însă nu s'au mulțumit cu iubirea oamenilor. Ei voiau mai mult. Doreau să se facă respectați. Și au reușit. Dar cu ce mijloace?! Bătăi, temnițe, cazne, (Inchiziția) umiliri (Canossa), cruciade, mai mult politice, decât religioase, cetăți puternice și adăpostitoare de lumină și civilizație creștină — lăstate pradă păgânilor și barbarilor, toate acestea și încă altele au fost puse la contribuție, pentru a asigura respect pe seama bisericii lui Hristos cea zidită pe fundamentul iubirii.

Într'adevăr prin aceste mijloace oamenii bisericii s'au făcut respectați. Mai mult decât atât: temuți. Dădu-se groaza în toți de puterea cea mare ce și-a câștigat-o preoțimea din Apus prin astfel de mijloace. Groază, care și până'n zilele noastre își resfrânge o umbră de efect printr'o superstiție ridicolă. Demult, foarte demult a trecut vremea, când însemna o adevărată primejdie întâlnirea cu vreun reprezentant al bisericii ce ținea să fie respectată; primejdie ce trebuia evitată, fie chiar printr'o abatere din drum, căci altfel nu erai sigur că nu ți-se sfârșește călătoria în vre-o temniță. Și se mai găsesc încă și astăzi cetățeni, dealtfel oameni în toată firea și cu pretenții de a fi serioși, — cari sunt în stare să se întorcă din drum, când se întâlnesc cu câte-un preot, crezând că altfel le-ar merge rău în drumul apucat. A-

ceasta este o reminiscență din groaza trecutului. Sunt stropii de ploaie, cari continuă să cadă și după ce norul a trecut, iar soarele își resfrânge vesel razele sale.

Iată un mic rău lăsat nouă moștenire de pe vremea, când reprezentanții bisericii iubirii nu se mulțumeau numai cu dragostea credincioșilor. Dar să nu se creadă că numai acest rău ne-a rămas. Sunt ele altele cu mult, cu foarte mult mai mari. Să ne gândim numai la desbinarea bisericii, la reformațiune, la îndușmănirea științei și la altele pe cari nu ne ajunge nici vremea nici locul să le amintim.

Cu adevărat multe și mari rele au rezultat atât pentru biserică în genere, cât și pentru preoțime în special, din nevoința unora de a-și agonisi cu orice preț mai multă considerație, mai mult respect, mai multă putere lumească, atunci când știut este, că „împărăția lui Hristos nu este din lumea aceasta.“

Dar oare astăzi, când — după cum spune și naturalistul Raoul H. Francé — veacul al douăzecilea își încordează toate puterile ca să revie la convingerile vechi de mult crezute ca fiind dispărute și se luptă cu disperare împotriva învățăturilor bazate numai pe puterea de înțelegere, pentru că simte, că aceste făuriri ale intelectului, nu pot adânci întreaga viață, sunt dușmane vieții și ne răpesc bucuria de a viețui?! Oare azi, când tendința de a restrânge influința și folosul științelor naturii numai la promovarea progresului tehnic se resimte tot mai mult, când omul se răsvrătește împotriva încercării de a i-se formula numai de cătră știința naturii întreaga-i concepție despre lume, întregu-i fel de a viețui; astăzi, când atâtea se așteaptă dela noi preoți, s'ar putea și ar fi oare bine să se stăruiască în aceeaș greșală a trecutului? Este o întrebare ce se impune! Căci dela felul cum îi vom răspunde depinde să dovedim, că suntem în stare să ne facem vrednici de încrederea ce e pe cale să se pună în noi.

Ni s'ar putea aduce învinuirea, că facem confuzie între *respectat și temut*. Admitem, că-i așa. Dar numai în parte. Pentru că să distingem bine. Un părinte b. o. se face respectat de cătră fiii săi prin energie, prin cinste, prin dreptate, printr'un caracter integru etc. Dar oare este destul atât, ca să se poată numi părinte bun? A satisfăcut el prin acestea obligațiilor de educator al copiilor săi?! În societatea omenească se poate face cineva respectat prin aceleași mijloace și încă vre-o câteva, cum ar fi bogăția, puterea, situația și altele de acest fel. Dar cu câte riscuri și cu ce preț?! Și o-

dată ce și-a cucerit, și-a „impus” respectul, câtă grijă și osteneală pentru a și-l păstra. Căci respectul oamenilor se deosebește mult de iubirea lor. Respectat, — ești încotoșmănat într'o ținută incomodă, rigidă, covârșitoare prin uniformitatea ei. Iubit, — te miști mai liber, respiri mai în voie, îndrăznești mai mult, îndeplinești mai mult, nu te temi de răutatea și ticăi loșia lumii lacomă de a-ți sfâșia haina prestigiului tău, pentrucă te și la adăpostul aeluentiment care, toate le acopere, toate le înțelege, toate le crede, toate le rabdă”. Respectul, — te părăsește de îndată ce te-a încovoiat sub povara unor împrejurări fatalitaa, din ceace forma demnitatea ta, mândri, iar întreg eșafodajul pe care cu atâta greutate l-ai construit pentru el, lumea dă zor să facă în așa fel, ca să nu rămână nici urmă. Pe câtă vreme iubirea, — „dragostea nici odată nu va cădea.”

Iată de ce socotim, că răspunsul cel mai nimerit la întrebarea ce am formulat o mai sus este: munca noastră să fie în așa fel întocmită ca să poată fi răsplătită cu iubire. Iar când ni s'ar da să alegem între respect și iubire, să alegem fără șovăire pe aceasta din urmă, pe cea mai de preț. Vom dovedi astfel, că prețuim „darurile cele mai bune”.

Ar fi păcat să se creadă, că ne am gândit la o popularitate ieftină, la ceva asemănător demagogiei de speță inferioară, când dăm aceste îndemnuri. Ba dimpotrivă, sfătuim pe toți să se ferească cum numai pot de astfel de succese. Deci nu prin ceace se cheamă „a le cânta în strună” să ne câștigăm iubirea oamenilor, ci prin vânarea de prilejuri cari ne permit să ne facem folositori când sunt în impas.

Dar după toate acestea ni-s'ar putea spune, că oamenii sunt răi, nerecunoscători, obișnuți să falsifice monete și astfel în schimbul a tot ce facem pentru ei, ne putem pomeni cu monedă falsă și cu iluzii pierdute. Aici însă se adeverește ceace s'a zis de Domnul, că „cu măsura cu care veți măsura, cu aceea vi se va măsura vouă”. Dorești tu, o preotule, o iubire adevărată din partea oamenilor? Dovește că și s'o prețuiești, arată că și deosebi moneda adevărată de cea falsă. Fă să se vadă, cum și tu să iubești pe fratele tău cel întru Hristos. „Întru aceasta să vă cunoască pe voi oamenii, că ai Mei învățacei sunteți, că veți avea dragoste între voi” a zis Domnul. Atunci, vor înceta clevetirile între frați. Atunci, fratele nu va rămâne impasibil, când sunt batjocuri în auzul său cei ce-s una cu el, nu va răbda să fie preferate în prezența lui cuvinte de bat-

jocură la adresa bisericii și a mai marilor săi atunci... multe vor fi altcum de cum sunt azi, mai frumoase mai bune.

În nădejdea, că acestea toate vor veni, să rugăm cu toții pe Domnul și Stăpânul vieții noastre, ca să ne ajute a ne iubi unii pe alții și să ne lumineze, cum și ce să lucrăm, pentru a ne putea face iubiți.

Contribuții la asigurarea succesului învățământului religios din școala primară.

Se știe, că Prea Ven. Consiliu arhiepiscopesc din Sibiu a invitat preoțimea să comunice observările, ce le-ar avea asupra cărții: „Hristos în școală”, scrisă de D. D. Călugăr, spre scopul îmbunătățirii cărții. Cartea s'a epuizat și trebuie scoasă în ediție nouă.

Fără îndoială, cartea are greșeli, despre cari avem să credem, că sunt inerente metodului cel practică. De aceea îmi iau voie, ca în legătură cu greșelile cărții, să fac metodelui cel practică, aprecierea care se impune.

Cartea Domnului Călugăr e scrisă cu multă râvnă. După metodel școlii active, între altele, amănunțind povestirea nelimitat, ca să fie copilărească, amăsurat psihologiei copilului; dar dând dovadă și despre un talent de bun povestitor totodată. Aceasta e împrejurarea, care a contribuit la pervertirea adevărului istoric, în multe locuri, în mod nepermis. Iar în rândul al doilea, urmând fidei principiilor școlii active, de a trata precepte religioase cu ajutorul poveștilor, ca copiii să le înțeleagă, a umplut cartea de povești, împovărând în mod insuportabil și pe catihet și pe elevi, ceace numai spre folosul învățământului nu poate servi.

Naive de a ne ocupa cu greșelile cărții, trebuie să dăm expresiune convingerii, că o istorie numai atunci merită acest nume, dacă expune adevărul istoric curat și nefalsificat. Și dacă e de așteptat, ca o istorie profană să aibă această calitate, cu atât mai vârtos vom aștepta, ca o carte de școală care tratează istoria biblică, singura ce formează temelul religiunii, să mărturisească adevărul pur și nefalsificat.

Precum vom vedea însă, cartea Domnului Călugăr, greșește în contra adevărului istoric, cu primul soi de greșală ce i-se atribuie; iar al doilea soi de greșală după părerea celor ce umblăm pe calea medie, ferită de exagerări este: predarea mai multor învățături cu ajutorul poveștilor profane, cari răpesc timpul și îngreunează ajungerea succesului Acestea voesc să le dovedesc pe rând, precum urmează:

a) Greșeli în contra adevărului istoric.

Observ înainte de toate, că nu am cercetat cartea amănunțit. Din cât am cercetat însă, am constatat greșeli ca acestea:

1. La Facerea lumii, pg 108, după ce afirmă că Dumnezeu a făcut pe om, continuă astfel: „Oare să nu-i fie frică acestui om, trăind singur în lume? — se întreabă Dumnezeu. Și ca să fie niște păzitori buni făcu îngerii cei nevăzuți, ca să îngrijească de om”. De aici urmează, că Dumnezeu a făcut mai întâi pe om, apoi pe îngerii Pe când faptul acesta s'a întâmplat tocmai întors, fiind îngerii făcuți înainte de lumea văzută.

2. La primirea legii pg. 215 afirmă că: „Prin foc și tunet Dumnezeu se pogori în muntele Sinai. Stătu în fața lui Moise, Apoi luă două table de piatră, pe care erau

scrise niște porunci, i-le dădu lui Moisi și-i zise: Moise! Aceste zece porunci scrise pe aceste două table, să le cetești poporului". Contrar acestei afirmațiuni însă, adevărul istoric e că: Dumnezeu cu graiul său propriu a rostit poruncile în auzul poporului, iar pe urmă a dat lui Moise tablele cu poruncile, ca să le ducă la popor.

3. La profetul Daniil, pag. 314—315 afirmă că: „Regele Babilonului dete poruncă să se aducă un bălaur, care să fie așezat în biserică. De acum toată înmea trebuia să se închine acestei fiere urâte. Babilonenii ba și Izraillienii cei din robie, mergeau la biserică, își îndoiau spatele și făceau închinăciuni în fața bălaurului” Continuă apoi că numai Daniil nu s'a închinat, pentruce a fost tras la răspundere iar el a otrăvit bălaurul care a „plesnit în două”, pentru care faptă a fost aruncat de Babilonenii în groapa leilor. Contrar acestei povestiri, adevărul istoric e, că Babilonenii, cu tot cu Iudei, au ajuns sub stăpânirea Perzilor iar Darie regele Perzilor a dat poruncă, ca poporul să se închine lui și nu bălaurului, cari nici n'a existat. Deci Daniil n'a ucis nici un bălaur. Iar pentru călcarea poruncii, Daniil a fost aruncat de Darie în groapa leilor.

4. Sfânta Evanghelie ne spune, că Maria Magdalena și încă o Marie, au fost în ziua învierii Domnului Iisus la mormânt și au dus vestea Apostolilor despre înviere. Contrar acestui adevăr, D. Călugăr, la pg. 265—267 afirmă, că Fecioara Maria cu alte femei au mers la mormânt și ele au dus vestea învierii în cetate, dela o casă la alta. În curând toți oamenii din Ierusalim știau de învierea lui Iisus. Apoi continuă: Mari și mici, copii, bătrâni și femei, tineri și bătrâni cu toții strigau în gură mare: „Hristos a înviat! Adevărat a înviat! răspundeau alții .. „La biserică! La biserică! „Și mergând la biserică, serbară Paștile. Plângeau de bucurie și printre lacrimi cântau: Hristos a înviat din morți cu moartea pre moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le” Iată culmea neadevărului afirmat de D. Călugăr. Și ni-se îmbie de sine întrebarea: de ce trebuie tocmai cu falsificarea adevărului sfânt, depus în Biblie, să învățăm religie pe copii?

Pentru că noi știm bine, că Iudeii nu puteau serba învierea lui Iisus, tocmai la început, când apostolii, de frica Iudeilor, petreceau cu ușile încuiate, ca să nu-i persecute. Dar apoi în sinagoge ebrecești, sau chiar în templu, să fi permis Iudeilor preoții, sărbătorirea învierii lui Iisus! Era imposibil Iar altă biserică nu era.

Aceasta falsificare a adevărului istoric însă, negreșit, va avea urmări funeste, când mai târziu, elevii aceștia, îmbătați cu apă rece, aflând adevărul din textul biblic, vor condamna pe catihetii lor, cari i au sedus cu minciuni.

Iată la ce rezultat ne aduce metoda școlii active cu amănunțirea nelimitată a povestirilor, fără de nici un scrupul, numai să fie copilărească.

Dar dacă această amănunțire duce la falsificarea adevărului istoric și chiar la eresie, tot așa contribuie și la îngreuiarea fără rost a lecțiunii. Ca dovadă amintesc lecțiunea despre bogatul, căruia i a rodit țarina. Aici în loc de o introducere scurtă, în tratare face o introducere greoaie de o pagină și mai bine, până când ajunge la istorisirea pildei. O tortură și nentru catihet și pentru elevi. (V. pg. 454).

Lecțiunea despre profetul Ilie se extinde pe 8 pagini, fără considerare, că o școală fie și nedivizată (cu 7 clase) dispune abia de 2 oare pe săptămână pentru învățământul religioasă. (V. pg. 302—310).

b) Predarea învățământului religios cu ajutorul poveștelor profane.

Observ dela început, că aici nu are să se înțeleagă istorioarele religioase morale, prescrise de programa analitică la

clasa I și II, ci e vorba de predarea celor 7 cereri din Tatăl nostru și a celor zece porunci din Decalog cu ajutorul poveștilor.

Mai repetez și aici, ceea ce afirmasem la început, că acestea sunt greșelile inerente școlii active, puse în practică în cartea D-lui Călugăr

Destul, că cele 7 cereri și cele zece porunci, reprezintă un material pentru 17 lecțiuni. Și dacă mai considerăm, că mai sunt 9 fericiri, prescrise de programă pentru clasa V a, pe cari reprezentanții școlii active pretind să se predea cu ajutorul poveștilor, acestea toate ofer un material pentru 26 lecțiuni, tocmai potrivit pentru o clasă în cursul unui an. Dar fiindcă acesta e un material nou, impus de metodă peste programa analitică și aceea destul de încărcată, ne putem imagina, ce sarcină grea apasă pe umerii catihetilor noștri și ale elevilor lor

Nu se poate nega însă, că elevilor le plac poveștile și că acelea au darul să i facă a înțelege preceptele, la care se referesc. Dar procedura aceasta rămâne un lux costisitor și de care ne putem lipsi, atâta vreme, cât la același rezultat putem ajunge pe o cale mai scurtă și mai cu puțină jertfă. Cererile din Tatăl nostru, Poruncile dumnezeiești și Fericirile, credem că sunt mai ușoare de înțeles, predate cu ajutorul treptelor formale sau psihologice, decât învățătura dogmatică din „Crez”, care se predă cu ajutorul acestor trepte. Atunci de ce să preferim luxul cu povești, îngreuiind așa de mult învățământul?

Să luăm d. e. prima cerere din „Tatăl nostru”: „Sfințesc-se numele-tău”. Ce însemnă aceasta? Iată ce: Numele lui Dumnezeu e sfânt și preasfânt și nu mai are lipsă de altă sfințire. Cine are lipsă dară de sfințirea numelui lui Dumnezeu? Noi avem lipsă, și cerem ca să ne învrednicească a să vărsi faptele, prin cari se sfințește numele Lui. Cari pot fi aceste fapte? Faptele credinței și ale iubirii de Dumnezeu și de aproapele, etc. Iată cât de ușor, în câteva cuvinte pot înțelege elevii cererile și tot așa poruncile și fericirile, — dar prin aceasta economisim muncă și timpul de care nu dispunem.

Indemnând de un impuls tainic al sufletului meu, mă cuget, adeseori, la învinuirea, ce o aduc reprezentanții școlii active, școlii noastre formaliste de ieri, că aceasta — zic ei — cu sistemul ei de educațiune și instrucțiune religioasă ar fi cauza, că poporul nostru, în timpul din urmă, a căzut de pe treapta religiozității și moralității, pe care sta altă dată și ca pe un remediu de îndreptare, recomandă aplicarea metodei lor.

Acești bărbați de școală dau dovadă, că sunt prea încrezuți, dar ei nu știu tainele viitorului. Principiile metodei lor în câțiva ani se vor învechi și se vor uza ca toate metodele de educațiune și instrucțiune din trecut și nu putem profeti peste câți ani, dar cu siguranță, se vor ivi reformatori noi, cari vor declara acest metod de inutil și stricacios, înlocuindu-l cu altul nou.

Că, pentru învățământul religioasă, metoda aceasta nu e cel mai potrivit, am dovedit cu cele de mai sus, fără să fi insistat și asupra eresiilor la cari au ajuns unii reprezentanți ai școlii active și la blasfemiile ce i-au comis în contra lui Dumnezeu, propunând elevilor, b. o. ca la potop, că oamenii de atunci au alungat cu pietri pe Dumnezeu și pe ingerii Lui.

Din toate acestea se arată învederat, că ceice se folosesc la propunerea religioasă de metoda școlii active, au să fie precauți, ca să nu cadă în greșeli ca cele de sus, ori poate și mai rele, și să-i facă metodei corectura, care se impune. Altcum, Sf. noastră Biserică, cu metoda școlii active, nu face alta, decât introduce, între zidurile sale, calul troian.

Pr. Nicolae Crișmaru.

„Parohia Sf. Atanasie și Kiril cu Biserica „Dulpe“ din Iași“.

— Monografie de Pr. N. V. Hodoroabă —

Am aflat cu plăcere de lucrarea P. C. Sale, un sârguitor și priceput mănăitor de condelu și om de lucrare, care este Păr. Pr. N. V. Hodoroabă dela Iași, ridicat dela catedră de învățământ primar, prin studiu și muncă, pe scara serviciilor petrecute la Armată, în învățământul secundar, pentru a fi în cele din urmă paroh în Iași și consilier la Mitropolia Moldovei.

Monografia ce a lucrat despre biserica la care servește, este o dovadă în plus despre ce vrea și poate să facă, lucrând-o într'un chip reușit și foarte documentat. E un model de cece ar trebui să facă fiecare preot, pentru a înfățișa trecutul bisericii la care slugește. Prin asemenea lucrări se trezesc sentimentele cele mai bune ale enoriașilor, edificați prin cunoașterea lucrării înaintașilor lor. Dar, asemenea monografiile mai au și alt rost: Ele sunt vistierile în cari se adună informațiile istorice cu privire la trecut, pentru a ușura munca istoricografului, pe care trebuie să-l ajutăm, prin asemenea lucrări, ca să nu poată rădăci transformându-se, după tipicul zilelor noastre de necredință, peste viața religioasă și bisericească a trecutului.

Nol semnalăm nota superioară, în ambele direcțiunile acestor, a lucrării autorului. Și n'avem decât să-l dorim: să fie înțeles și urmat de cât mai mulți preoți, de ori unde de pe pământul românesc.

Monografia e de 154 pagini, tipar mărunț și cu ilustrații, și se pot procura dela autor, în Iași, cu prețul de Lei 50.

Reținem bucuroși o amintire, ce ne privește, despre unul din episcopii bisericii, la care Sf. Sa slugește. Teodor Th. Burada era acel episcop, fiu de vornic, cunoscut etnograf, folclorist, publicist și muzician, care a colindat tot pământul românesc. Așa, purtat de dragostea lui de neam și de muzică românească, ajunsese și pela noi, cei din țara robită pe vremuri. A concertat, nu numai în largul Europei, ci și la Brașov, Lugoj, Caransebeș, Budapesta, Oradea-mare, Beluș ș. a.

Fac aceasta mențiune bucuroasă, apelând la inima și râvna părințului autor, cu o rugămintă în cauză: Să ne facă plăcerea, de a ne da informații mai de aproape despre aceste colindări, determinate de dragostea de neam și de artă muzicală, a lui T. Burada.

Aceasta ostăneală nouă a Sf. Sale ar merita-o nu numai cel ce a fost episcop de odinioară al bisericii Sale, ci și interesul de cultură românească: de a reînvia amintiri cari să consolideze simțirea românească.

Prot. Gh. Ciuhandu

Asociația Frații Ortodoxă Română Cercul Protopop. Arad.

Program

de conferințe populare pentru cultivarea sentimentului creștinesc al ortodoxiei și organizarea cercurilor parohiale ale Asociației, în virtutea statutelor și a regulamentului.

1. Arad-Pârneava, 31 Martie ora 4, oficiul paroh. Consiliul parohial cu concursul intelectualilor ortodocși, Dr. Ioan Pescar medic, Ascaniu Crișan dir. liceu, Dr. Cornel Radu medic.

2. Arad-Șuga, 7 Aprilie ora 4, idem, idem.

3. Arad-Gai, 7 Aprilie ora 4, idem, Dr. Pomp. Puticlu avocat, Dr. Terențiu Olariu dir. șc. norm., Teodor Marș profesor.

4. Arad-Grădiște, 7 Aprilie ora 4, idem, Viorel Mihaș preot, Vladimir Ieșan inginer, Iuliu Lucaș dir. școlar.

5. Arad-Micălaca, 7 Aprilie ora 4, Caius Turic preot, Dr. Pleșa Ioan medic, Dr. Drincu Ioan avocat.

6. Mândraloc, 7 Aprilie ora 11, idem, Sabin Ștefea preot-prof., Dr. Alex. Stoenescu avocat, Dimitrie Popoviciu dir. școlar.

7. Cicir, 7 Aprilie ora 4, idem, idem.

8. Sămbăteni, 14 Aprilie ora 11, idem, Florea Codrean preot, Dr. Alex. Stoenescu avocat, Iulian Lucaș dir. școlar.

9. Miniș, 14 Aprilie ora 4, idem, idem.

10. Ghioroc, 21 Aprilie ora 11, idem, Nicol. Țăndrău preot-prof., Dr. Aurel Lăzar avocat, Dr. Pomp. Puticlu avocat.

11. Cavin, 21 Aprilie ora 4, idem, idem.

12. Curticlu, 14 Aprilie ora 11, idem, Dr. Nicolae Șiclovan prof.-teolog., Dr. Emil Veliciu avocat, Vintilă Popescu prof.-teolog.

13. Macea, 14 Aprilie ora 4, idem, idem.

14. Pecica, 21 Aprilie ora 11, idem, Dr. Gheorghe Ciuhandu protopop, Dr. Ioan Drincu avocat, Ascaniu Crișan dir. liceu.

15. Semeș, 21 Aprilie ora 11, idem, Caius Turic preot, Dr. Cornel Radu medic, Teodor Marș prof.

16. Nădlac, 21 Aprilie ora 11, idem, Dr. Gheorghe Popovici prof.-teol., Dr. Emil Veliciu avocat, Dr. Ioan Pescar medic.

17. Șeitin, 21 Aprilie ora 4, idem, idem.

18. Arad Liceul „M. Nicoară“, 15, 16, 17 Aprilie ora 6, Direcțiunea cu concursul prof. secundari, Dr. Gheorghe Ciuhandu protopop, Dr. Gheorghe Popovici prof.-teolog., Dr. Terențiu Olariu dir. șc. norm.

Henry Ford și Religia.

În revista americană: Unity School of Christianity, marele industriaș Ford spune:

„Religia este ca electricitatea. Nu știu ce este electricitatea, dar ea mă interesează mult, și de aceea îmi dau toată atenția să aflu și să știu tot ce se referă la ea.

Puterea ei se manifestă prin sticle cari luminează drumurile și străzile întunecoase. O văd că este foarte folositoare și ne aduce servicii imense, de și eu nu pot pătrunde înțința ei.

Tot cam la fel văd eu și religia. Imi ajunge să aud o predică și mă simt mai bine, mai înviorat, clar și în cazul când predicatorul nu este unul dintre cei mai buni oratori.

In fiecare Duminică merg la biserică și asist la serviciul divin, iar când sunt în călătorie, ascult liturgia la radio, sau merg la biserică locului unde mă aflu.

In fiecare cameră din casa mea se află și câte un exemplar din Sfânta Scriptură. Cu toată simplitatea ei, eu o cetesc regulat, păstrând astfel o promisiune pe care am făcut-o, în timpul războiului, împreună cu fericitul președinte Wilson, înaintea pastorului Chapman.

Sentimentul cinstei, al stimel și al dreptății, l-am câștigat, cetind în decurs de doi ani de școală, în fiecare dimineață Evanghelia. Dacă ar depinde de mine, aș dispune să se cetească cuvântul lui Dumnezeu, dimineața, în toate școlile de pe suprafața pământului.

Omul care nu se roagă, sau care zice să nu ne rugăm, nu e normal. Nimeni dintre noi nu este atât de puternic, sau atât de sigur de el însuși, pentru ca să nu aibă nevoie de protecția unei puteri superioare... (după Ekklesia).

Revendicările Clerului ortodox.

Preoțimea ort. română, trece printr'o grea încercare, l-se cer sacrificii excepționale, pe cari n'o să le poate suportă.

Cu ocazia întocmirii noului buget al Statului, se pregătește o lovitură ne-așteptată clerului, în special, prin o nouă amputare a salariului de miserie ce-l primește de la Stat. Înțelegem grăutățile financiare prin care trece Statul; însă nu înțelegem tratamentul vitreg ce s'a aplicat în trecut și care se încearcă azi, pe socoteala clerului.

In fiecare an aproape se repetă aceeași manevră prin reduceri și aplicări de curbe excepționale asupra salariului preoțesc; până când alte categorii de funcționari ai Statului sunt cruțați prin declarațiile solemne a celor în drept.

Se împlinesc cele declarate de Dl. Octavian Goga cu ocazia Congresului Asoc. Clerului A. Șaguna în Cluj câtră finea anului 1933: „...în umbră se lucră la separarea bisericii de Stat“...

Biserica ortodoxă română nu posedă latifundii și averi fabuloase, ca bună oară biserica Catholică; deaceea trebuie să ceară ajutorul Statului și dreptul la viață.

Această biserică a jefit totul pen'ru patrie — bunuri morale și materiale — având unica țintă împlinirea idealului național.

Azi în loc de răsplată, îndură tot felul de șicanae. Preoțimea azi nu-și mai poate încasa birul și stolele; iar pământul în folosința preotului — în urma crizei economice — necesită spese mai mari decât produce. Pe lângă toate acestea mai vine și Statul, cu reducerile de salar și îngreunează tot mai mult starea țigmei preoțești periclitându-i existența.

Din cauza acestor considerațiuni, în zilele trecute, Clerul ort. român din toată țara, s'a întrunit într'un Congres extraordinar în Capitală, unde s'a susținut cu tărie interesele clerului.

Ne tresaltă inimile de bucurie când vedem, că la propunerea P. S. Sale Inbitului nostru Episcop Grigorie, înalții Prelați ai Sfintei noastre biserici, prin înalta Dlor autoritate și cuvânt hotărâtor fac front comun cu clerul de mir, pentru apărarea și promovarea bunel stări a preoțimei.

Toată nădejdea ne-o punem în promisiunile solemne a Malestății Sale Regelui că va lua sub scutul Său Clerul, și că se va îngriji în marginile posibilității de soarta lui și de existența lui. Să nădăjduim deci.

Pr. Dr. R. Popa.

O rugare către absolvenții de teologie din anul 1885, al seminarului din Arad

Acei tineri, cari au terminat cursurile teologice, ale seminarului din Arad, la 30 Iunie anul 1885 și încă mai sunt în viață, — în anul curent 1935 împlinesc jumătate de veac dela ziua, când părăsind băncile școlii, au pășit în arena vieții.

Dintre cei 25 absolvenți de teologie de atunci, — încât știu, — astăzi mai sunt în viață următorii: Andru Marțian, preot în Gepiș-Bihor, Barbu Dimitrie Dr, protolieru pensionar în Arad, Dehelean Vasilie, vreat pensionar în Ususău Timiș-Torontal, Fizeșean Nicolae protopop militar, penzionar în Sân Nicolaul mare, Timiș-Torontal, Ioan Micu, preot pensionar în Căpâlnaș, protopopiatul Birchiș, Moțu Ilie preot în Chesinț-Timiș-Torontal, Alexandru Papp, preot în Căpâlna-Bihor, Moise Popoviciu, profesor pensionar în Beiuș-Bihor, Vasilie Popoviciu, preot în Situlec-Bihor și Petru Vesa, preot pensionar în Roșia-jud. Arad.

Conform obligamentului moral, subscris de toți absolvenții la finele ultimului an școlar, — ne-am revăzut, pentru cea din urmă oră, la zece ani după absolvire, adică în anul 1895, în Arad.

Împlinindu-se, în acest an, 50 de ani, de când am terminat cursurile teologice — rog pe toți colegii amintiți și pe alți colegi, dacă mai sunt în viață, să participe la o ultimă revedere, în ziua de 28 Maiu anul curent 1935 — la Oradea. În dimineața acestei zile, la orele 9^{1/2}, să convenim cu toții, în curtea Episcopiei noastre, din Strada Episcop Ciorogariu No. 3.

Am pus ca loc de convenire Oradea, fiindcă unicul Domn profesor, dintre foști noștri profesori la teologie, P. S. Sa Episcopul — martir Roman Ciorogariu, ajuns la adânci bătrânețe, aici locuște și cu toții dorim din inimă să-l mai

vedem, să ne bucurăm împreună și să primim dela P. S. Sa binecuvântarea arhierescă.

În fine, cu gândul la o dulce revedere, rog pe iubiții colegi, să mă avizeze despre participare, pe adresa: Moise Popoviciu, profesor pensionar în Beiuș, jud. Bihor.

INFORMAȚIUNI.

Paraclisul Sfântul Gheorghe. Îvindu-se zorile primăverii, când mi-am început activitatea pastorală la paraclisul Sf. Gheorghe, prin aceasta aduc la cunoștință creștinilor doritori de a cerceta acest Sf. locaș, că serviciile divine începute în Duminica trecută se vor începe în fiecare Duminică și sărbătoare la ora 8 dimineața cu Sf. Utrenie, se va continua cu Sf. Liturgie sfințirea apei și se vor încheia cu Sf. vecernie.

Aceste servicii divine se vor continua până la începutul iernii.

Intemeietorul și conducătorul Paraclisului:

Preot Nicolae Biru
profesor

Comunicat.

În conformitate cu art. 6 din regulam. pt. Org. Desp. Asoc. Clerului A. Șaguna, prin aceasta convocăm Adunarea Generală a desp. Arad al Asociației care se va ține în zilele de 8 și 9 Aprilie a. crt. în localul școlii de lângă sf. bis. Catedrală cu următorul:

Program:

Ziua I Luni 8 Aprilie — la orele 3 p. m.

1. Predică ocazională înainte de mărturisire.

2. Mistuni interne cu mărturisirea preoților, a profesorilor-preoți, a funcționarilor bisericești și a absolvenților de teologie.

Ziua II Marți 9 Aprilie — la ora 8—10 a. m.

1. Utrenia împreună cu sf. Liturgie și împărtășirea preoților.

2. Predica ocazională înainte de împărtășire.

3. Te-Deum.

La ora 11 a. m.

1. Deschiderea Adunării prin președintele Asoc. Ioan I. Ardelean paroh.

2. Raport asupra activității pastorale a preoțimii și a cercurilor religioase din cuprinsul Desp. în anul 1934.

3. Raportul bibliotecarului.

4. Raportul Casarului. Inscrisoare de membri.

5. Alegerea alor doi delegați, pe lângă președintele, la congresul viitor.

6. Propunerile.

7. Închiderea ședinței.

Arad la 25 Martie 1935.

Ioan I. Ardelean
președinte

Ioan Marșeu
secretar

Parohii vacante.

Conform rezoluției Consiliului eparhial No. 1912/935, pentru îndeplinirea parohiei a II-a din Șiria, devenită vacantă prin pensionarea preotului Vasile Popovici, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Biserica și Școala“.

Estențierea parohiei este cea fixată în noua arondare efectuată de corporațiunile parohiale și aprobată de Ven. Consiliu Eparhial sub No. 7975/934.

Venitele împreună cu acest post sunt:

1. Sesiă parohială constatatoare din 31 jug. cad. 867 stp. arător.

2. Birul preoțesc răscumpărat în bani : 500 Lei.

3. Stolele legale.

4. Eventuala întregire dela Stat, pentru care parohia nu ia garanța.

Alesul este obligat a suporta toate impozitele după întreg beneficiul preoțesc, va predica regulat și va catehiza elevii dela școala primară de stat din localitate în clasele la cari va fi repartizat din partea superiorității sale.

Va substitui protopopul-paroh în și afară de biserică, decâte-ori acesta va avea deplasări oficiale. Pentru serviciile prestate afară de biserică va fi remunerat cu jumătate din stola achitată.

Parohia este de clasa I. (prima) deci reflectanții vor dovedi asemenea calificățiune.

Reflectanții sunt poștiți ca cererile de concurs adresate Consiliului parohial ort. rom. din Șiria să le înainteze Oficiului protopopesco ort. rom. al Șriei în termenul concursual, sub durată cărui pe lângă respectarea dispozițiilor cuprinse în § 33 din regulamentul pentru parohii — și pe lângă avizul prealabil al protopopului tractual, se vor prezenta în Sfânta biserică din loc spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorice.

Dat din ședința consiliului parohial ort. rom. din Șiria dela 29 Ianuarie 1935.

Consiliul parohial.

În înțelegere cu: ss. *Aurel Adamovici* protopop

3—3